

Nr 31.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inrättande av en personlig professur i limnologi för docenten Einar Naumann m. m.; given Stockholms slott den 25 januari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Cl. Lindskog.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 januari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Departementschefen, statsrådet Lindskog anför härefter:

Under punkt 105 av 1929 års åttonde huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående inrättande av en personlig professur i limnologi för docenten Einar Naumann m. m., till utrustning av ett limnologiskt laboratorium vid universitetet i Lund för budgetåret 1929/1930 beräkna ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

Inrättande av en personlig professur i limnologi för docenten Einar Naumann m. m.

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 24 häft. (Nr 31.)

1

Under elfte huvudtiteln har vidare chefen för finansdepartementet för de med inrättandet av sagda personliga professur m. m. förenade kostnaderna beräknat en höjning av det ordinarie förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten med 21,500 kronor.

Sedan den i ämnet erforderliga ytterligare utredningen numera slutförts, anhåller jag att ånyo få upptaga denna fråga.

År 1908 inrättades i Aneboda i Småland ett limnologiskt laboratorium. För ändamålet anvisades av statsmedel i byggnadsbidrag 4,000 kronor, varjämte ett lika stort belopp för anskaffande av inredning erhöles från stiftelsen Lars Hiertas minne. Laboratoriet, som alltifrån sin tillkomst stått under överinseende av en särskild styrelse, var emellertid till att börja med i ekonomiskt och administrativt hänseende förbundet med södra Sveriges fiskeriförening. De för laboratoriets drift erforderliga anslagen erhöles därför av de till fiskeriföreningens disposition ställda statsanslagen. Då emellertid denna anordning i längden — och särskilt sedan fiskeriföreningen börjat övergå till övervägande praktisk verksamhet — visade sig i hög grad ogynnsam för verksamheten vid laboratoriet, skildes detsamma från och med den 1 juli 1925 helt från allt administrativt och ekonomiskt samband med södra Sveriges fiskeriförening. De för laboratoriets drift erforderliga anslagen hava sedermera direkt anvisats av Kungl. Maj:t, för ett vart av budgetåren 1925/1926 och 1926/1927 med 3,000 kronor samt för ett vart av budgetåren 1927/1928 och 1928/1929 med 6,000 kronor. De sålunda anvisade anslagen hava utgått med hälften ur vardera åttonde och nionde huvudtitlarnas anslag till extra utgifter.

Laboratoriet disponerar sedan 1909 över viss lokal inom en av södra Sveriges fiskeriförening för ändamålet uppförd byggnad. Denna lokal upplåtes alltjämt utan att några kostnader därmed äro förbundna. Laboratoriet äger dessutom en egen byggnad å egen tomt (med strandrätt) vid sjön Stråken. Denna byggnad uppfördes 1927 med bidrag från C. F. Lundströms stiftelse. Å det rymliga tomtområdet hava sedermera också uppförts de för verksamhetens bedrivande mest erforderliga specialbyggnaderna.

Det limnologiska laboratoriet vid Aneboda har sedan 1913 stått under ledning av numera docenten vid Lunds universitet Einar Naumann. Laboratoriets verksamhetsområde omfattar sötvattensforskningen i dess helhet. I första hand avser detsamma den rent teoretiska sötvattensforskningens befrämjande, men även ett praktiskt tillämpande av härvid gjorda rön på skilda områden har alltid ingått i laboratoriets arbetsprogram.

Det limnologiska laboratoriet i Aneboda har emellertid som forsknings- och undervisningsanstalt också förvärvat en internationellt ledande ställning. Laboratoriet underhåller sålunda nära förbindelser med Europas tre största anstalter på sötvattensforskningens område. Tack vare detta sam-

arbete har också en möjlighet yppats för yngre svenska naturforskare till utrikes studier på synnerligen fördelaktiga villkor.

Det limnologiska laboratoriet i Aneboda har för närvarande att tillgodose följande intressen:

1. *Undersökningsverksamhet.* Då vattendrag av den typ, som är utmärkande för våra urbergsområden, förut voro helt okända, har en detaljerad inventering av Anebodaområdets sjöar påbörjats. Vid detta stora arbete, som torde komma att pågå under många år, hava talrika yngre svenska naturforskare bundits. Laboratoriet har för detta ändamål under sommaren 1928 varit uppdelad på följande avdelningar:

- a) den topografiskt-geologiska avdelningen, som har hand om områdets kartering;
- b) den zoologiska avdelningen, som i första hand arbetar med den i teoretiskt och praktiskt hänseende så viktiga bottenfaunan;
- c) den botaniskt-mikrobiologiska avdelningen;
- d) den kemiska avdelningen, som framförallt studerar de egenartade och förut alldeles okända syrgasförhållandena i dessa vatten.

2. *Undervisningsverksamhet.* För att möjliggöra för yngre svenska naturforskare att få en inblick i den moderna sötvattensforskningens arbetsmetoder har laboratoriets ledare sedan 1913 även måst tillgodose den högre undervisningens intressen på detta område. Sommaren 1928 anordnades för detta ändamål en fjorton dagars kurs, varvid undervisningen, som meddelats av laboratoriets föreståndare med biträde av assistent och två specialister, uppdelades på samma avdelningar som de ovan nämnda.

3. *Det internationella forskarutbytet.* Då laboratoriet i Aneboda är det enda i världen, som är beläget inom urbergsområden, och då kännedomen om dithörande vattendrags naturbeskaffenhet måste anses vara av en grundläggande betydelse för den limnologiska utbildningen, så är det tydligt att laboratoriet har alla förutsättningar att på sitt område utvecklas till en internationellt ledande centralanstalt. Denna utveckling är dock till stor del beroende av det ovan under 1. nämnda inventeringsarbetets möjligast snabba och ostörda fortgång.

I överensstämmelse med träffade överenskommelser emottagas vid Aneboda endast kvalificerade forskare från utlandet, i första hand efter rekommendation från cheferna för laboratorierna i Plön, Lunz och Saratow. Häri från hänvisade forskare erhålla i Aneboda fri bostad och arbetsplats på villkor att motsvarande förmåner erbjudas svenska forskare vid respektive utlandsanstalter.

Under år 1928 hava förutom föreståndaren följande personer arbetat vid laboratoriet:

1. svenska forskare, som ägnat sig åt egna vetenskapliga forskningar, 5, jämte 3 biträden;

2. svenska kursdeltagare 11;

3. utländska specialforskare 2, varav 1 deltagit i kursen.

Dessutom har laboratoriet mera tillfälligt besökts av ett antal in- och utländska forskare, vilka tagit kännedom om dess organisation, arbetsområde och arbetsmetoder.

I en vid 1928 års riksdag väckt motion, II: 114, hemställdes, att riksdagen måtte besluta om beviljande å allmänna indragningsstaten av nödigt

anslag för upprättande av en personlig professur i limnologi för docenten Einar Naumann. Beträffande vad i motionen anfördes till stöd för detta yrkande anhåller jag att få hänvisa till sagda motion.

I utlåtande den 22 mars 1928, nr 1, över motionen anförde sammansatta stats- och bankoutskottet bland annat följande:

Av vad i motionen anförts samt av material, som i övrigt varit för utskottet tillgängligt, har utskottet bibragts den uppfattningen, att den limnologiska forskningen får anses vara av avsevärd betydelse såväl ur teoretisk som praktisk synpunkt samt att docenten Naumann uppenbarligen inlagt stora förtjänster om denna vetenskaps utveckling. Goda skäl synas sålunda kunna anföras för inrättande av en personlig lärostol i detta ämne för Naumann för att därigenom sätta honom i tillfälle att fortsätta och vidare utveckla sin verksamhet på området. Utskottet har emellertid ansett sig icke kunna förorda, att riksdagen skulle på grundvalen av ett motionsvis framställt förslag fatta beslut om upprättande av en dylik professur. Utskottet är av den meningen, att förslag i ett ämne av förevarande art bör föreläggas riksdagen av Kungl. Maj:t. Denna uppfattning synes i detta fall äga så mycket större giltighet, som närmare utredning måste anses erforderlig i vissa hänseenden, innan den föreliggande frågan lämpligen kan upptagas till slutlig prövning. Detta gäller t. ex. spørgsmålet om den undervisningsskyldighet och de åligganden i övrigt, som böra tillkomma innehavaren av professuren. En annan viktig fråga, beträffande vilken utredning nu ej föreligger, gäller vilka anordningar som må bli behövlige för att trygga tillgång till institutionslokaler och utrustning för laborationsarbeten m. m. samt de ekonomiska konsekvenser i detta avseende, som möjligen kunna föräledas av ett beslut om inrättande av professuren.

Under angivna förhållanden har utskottet icke ansett sig böra nu tillstyrka bifall till det i motionen väckta förslaget. Enligt utskottets uppfattning torde frågan i första hand böra upptagas till prövning av vederbörande universitetsmyndigheter, vilka därvid böra förebriaga den utredning, som erfordras för Kungl. Maj:ts ståndpunktstagande i ämnet. Utskottet anser sig kunna förutsätta, att — därest anledning därtill prövas föreligga — åtgärder bli va vederbörlig myndighet vidtagna för att ärendet må kunna framläggas till riksdagens prövning i den ordning, som utskottet här ovan angivit såsom den riktiga.

Utskottet slutade med att hemställa, att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föräleda; och blev denna utskottets hemställda bifallen av riksdagen.

I en till den matematisk-naturvetenskapliga sektionen vid universitetet i Lund ingiven framställning hemställde därefter professorn i zoologi vid universitetet H. T. S. Wallengren, att sektionen måtte anhålla hos större konsistoriet om utverkande av proposition till 1929 års riksdag om en personlig professur i limnologi för docenten Naumann. Såsom stöd för denna hemställda anförde Wallengren bland annat följande:

I samband med tillsättningen av den efter professor S. Murbeck lediga professuren i systematisk botanik vid härvarande universitet underkastades docenten Naumanns vetenskapliga meriter en ingående granskning av de för det ifrågavarande befordringsärendets förberedande behandling tillkallade sakkunniga. Samtliga vitsordade Naumanns stora och betydelsefulla insats inom den limnologiska vetenskapen. Professor Murbeck framhåller: »Naumanns limnologiska forskning, som måste betecknas som mycket förtjänstfull och framgångsrik — hans arbeten på detta område ha också förskaffat honom en framskjuten plats bland nutidens limnologer — är helt naturligt till övervägande del av biologisk och ekologisk art. — — — Men om också Naumann i meriter för det här ifrågavarande ämbetet (professuren i systematisk botanik) enligt min mening kommer efter de två i det följande omnämnda sökandena, framstår han dock för mig genom sin originalitet, sin uppslagsrikedom, sin arbetskraft och sin stora energi såsom en forskare fullt likvärdig med, om icke överlägsen sina medtävlare. — — — Den limnologiska forskningen är nämligen av så stor betydelse för vårt land, att man må kunna förvänta, att med det snaraste anstalter vidtagas för ett kraftigare främjande av denna vetenskapsgren, och att tillfälle därmed beredes för Naumann att odelat och under gynnsamma yttre betingelser ägna sig åt fullföljandet av sina arbeten i teoretisk och tillämpad limnologi.»

Professor C. H. Ostenfelds i Köpenhamn yttrar: »— — — Hans limnologiske Arbejder er banebrydende indenfor denne Forskningsretning. Han har skabt en særegen Teknik og Metode og har udformet en særegen Terminologi for limnologiske Undersøgelser. — — — Man gaar vist ikke for vidt, naar man siger, at docent Naumann indenfor Limnologien hører til de førende Forskere. — — — Allermest ønskeligt vilde det være, om der kunde oprettes et særligt Professorat i Limnologi, saaledes at docent Naumann helt kunde hellige sine usædvanlige Evner till fortsat Virksomhed indenfor denne Videnskabsgren, hvoraf han allerede har en stor og blivende Fortjenste.»

Professor N. E. Svedelius säger: »— — — Genom alla dessa olikartade arbeten har Naumann visat sig vara en framstående forskare, mångsidig, kunnig och energisk, som i Sverige banat vägen för den allmänna limnologien eller insjöforskningen i dess vidsträcktaste bemärkelse. Insjöforskningen har förut varit hos oss, men den har väl företrädesvis varit en praktisk betonad fiskeriforskning med zoologisk anstrykning. En särskild förtjänst hos Naumann synes mig vara, att han så starkt betonat limnologiens principiella teoretiska problem utan att dock ha tappat bort den praktiska tillämpningen. Han har koncentrerat sig på huvudproblemen, — —.»

Vid ärendets behandling i matematisk-naturvetenskapliga sektionen och i det större konsistoriet framhöllos också Naumanns stora meriter på limnologiens område, och av flertalet ledamöter påpekades därvid ävenledes vikten av att en plats snarast måtte beredas honom, så att han under gynnsamma förhållanden kunde bedriva sitt för limnologien viktiga forskningsarbete.

Vad Naumanns vetenskapliga betydelse för den limnologiska forskningen och hans på detta område betydande vetenskapliga förtjänster angår, så torde de vara tillräckligt vitsordade genom de redan anförda uttalanden av sakkunniga vid tillsättandet av professuren i systematisk botanik vid här omtalade universitet. Då emellertid dessa sakkunniga icke kunna anses direkt representera sakkunskapen inom Naumanns specialområde har jag

hos ett antal ledande forskare inom limnologien anhållit om utlåtande angående betydelsen av Naumanns verksamhet inom det nämnda forskningsområdet. Dessa specialsakkunniga, beträffande vilkas utlåtanden hänvisas till handlingarna i ärendet, äro professor A. L. Behning, Saratow, professor S. Ekman, Uppsala, professor H. J. Gran, Oslo, doktor Huber-Pestalozzi, Zürich, professor R. Kolkwitz, Berlin-Steglitz, doktor Chaumey Juday, Wisconsin, professor H. Molisch, Wien, professor J. Ruttner, Lunz, och professor A. Thienemann, Plön. Samtliga dessa på limnologiens område högt förtjänta forskare intyga med en sällspord enighet den stora grundläggande betydelse, som Naumanns vetenskapliga arbeten haft och fortfarande hava för den moderna limnologien. Tillika framhålla de i något varierande former lika samstämmigt Naumanns stora vetenskapliga begåvning, hans originalitet, uppslagsrikedom och energi samt uttala sina livliga förhoppningar, att en professur i limnologi måtte inrättas för den på detta område så förtjänte forskaren.

På grund av vad ovan anförts torde icke det ringaste tvivel kunna råda beträffande den stora betydelse, som Naumanns vetenskapliga verksamhet haft och har för den moderna limnologien, och det torde därav också tydligt framgå, att Naumann i hög grad är förtjänt av att åt honom beredes en sådan plats, att han ostört må kunna ägna sig åt vetenskapligt arbete inom sitt specialområde. Detta möjliggöres också på bästa sätt genom att för honom inrätta en personlig professur.

I likhet med varje annan vetenskap är limnologien visserligen av rent teoretisk natur och har till uppgift att allsidigt utforska växt- och djurvärlden inom sötvattnet och dess förhållande till biologiska och fysikalisk-kemiska faktorer, men arbeten på dessa rent teoretiska spörsmål föra synnerligen lätt — man kan nästan säga med nödvändighet — över på viktiga praktiska områden. En vidgad kännedom om de produktionsbiologiska förhållandena och en ökad kunskap om ämnesomställningen i sötvattnet utgör viktiga förutsättningar icke blott för en rationell fiskodling utan också för möjligheten att på ett effektivt sätt oskadliggöra den förorening av floder och sjöar, som till skada för fisket de industriella företagen allt mera förorsaka.

Just på grund av den limnologiska vetenskapens stora betydelse såväl i teoretiskt som i praktiskt hänseende hava också i snart sagt alla länder specialforskare på detta område funnit anställning i statens tjänst och sötvattensbiologiska laboratorier inrättats.

I detta sammanhang torde böra påpekas, att Naumann vid sidan av sina rent teoretiska vetenskapliga arbeten alltid haft blicken öppen för limnologiens praktiska betydelse och även på detta område inlagt stora förtjänster. Inrättandet av en personlig professur för Naumann är sålunda påkallad icke endast ur rent vetenskaplig synpunkt utan också på grund av praktiska skäl. För ett rationellt utnyttjande av vår rika tillgång på fiskevatten skulle en dylik professur i limnologi tvivelsutan innebära en viktig förutsättning, och jag tillåter mig att beträffande denna fråga hänvisa till ett vid framställningen fogat utlåtande av byråchefen å fiskeribyrån i lantbruksstyrelsen, filosofie doktor K. A. Andersson.

I samband med förslag om inrättande av en professur i limnologi stå en del frågor, som kräva en närmare utredning, och jag tillåter mig rörande dem anföra följande:

De skyldigheter, som torde tillkomma innehavaren av den ifrågavarande

platsen, synas i första hand böra gå ut på ett utforskande av de limnologiska förhållandena inom vårt land, men därjämte torde med platsen också böra förenas en viss undervisningsskyldighet. Det synes mig nämligen vara i hög grad önskligt, att möjlighet beredes de studerande, som så önska, att under en framstående specialforskarens ledning erhålla en mera ingående utbildning på limnologiens område. Undervisningen torde bestå i dels föreläsningar och dels praktiska övningar. Då emellertid för denna sida av innehavarens av den föreslagna professuren i limnologi verksamhet icke några särskilda anslag lära påfordras, torde en vidare utredning beträffande densamma här icke heller behöva ifrågakomma. Vad åter den vetenskapliga forskningsverksamheten angår, så torde den med några ord närmare behöva beröras.

Det är tydligt, att ett vetenskapligt forskningsarbete inom limnologien icke kan bedrivas utan tillgång till ett väl beläget och lämpligt inrett laboratorium, som tillika är försett med nödiga apparater. Härtill kommer ett årligt anslag för laboratoriets drift. Beträffande dessa frågor äro förhållandena i föreliggande fall synnerligen gynnsamma.

Vad först laboratoriet beträffar finnes redan ett sådant i fullt färdigt skick och beläget inom en för limnologiska undersökningar synnerligen lämplig plats. Genom anslag från C. F. Lundströms stiftelse och delvis även genom anslag från staten var styrelsen för Aneboda limnologiska laboratorium i tillfälle att under sommaren 1927 uppföra ett nytt laboratorium på stranden vid Anebodaviken av sjön Stråken i Småland. Detta det s. k. sjölaboratoriet omfattar följande lokaler, byggda i trä på stenfot, respektive (för växthuset) på betong.

I. Bottenvåningen.

1. Arbetsrum, 2 stycken cirka $4,5 \times 4,5$ meter.
2. Förrum, för förråd etc. cirka $2,5 \times 4,3$ meter.
3. Maskinrum cirka $2,3 \times 4,3$ meter.
4. Mörkrum cirka $1 \times 4,3$ meter.
5. Slaskrum cirka $2,3 \times 3,5$ meter.
6. Växthus cirka $2,5 \times 6$ meter.

II. Övre våningen,

som för närvarande är under inredning, avses att tills vidare disponeras för tvenne rum för specialister.

Då man betänker att de limnologiska undersökningarna till stor del försiggå fältmässigt, torde detta laboratorium vara tillräckligt för ett tiotal arbetande.

Laboratoriet är emellertid byggt så, att detsammans lokaler med lätthet kunna utvidgas. Läget är det bästa, invid lästranden av den cirka 1 mil i norr och söder gående sjön Stråken, till vilken från laboratoriet leder en cirka 25 meter lång båtbygga. Då emellertid på sin tid medel saknades för inköp av området i fråga, har här det privata initiativet måst träda emellan. Betyggande åtgärder för områdets överlämnande till styrelsen för Aneboda limnologiska laboratorium äro emellertid vidtagna. I händelse att en professor i limnologi vid Lunds universitet kommer till stånd, överlämnas området enligt ett vid framställningen fogat gåvobrev till Lunds universitet.

Laboratoriet torde hava ett värde av cirka 10,000 kronor. Instrumentariet är i alla hänseenden fullt modernt. En ny uppsättning torde gå till mellan 5—10,000 kronor. Det är styrelsens för laboratoriet mening att alla

inventarier i samband med professurens inrättande böra övergå i Lunds universitets ägo.

Förutom sjölaboratoriet, som alltså kan anses ligga å egen grund och med egen strandrätt, äger emellertid laboratoriets ledare även att disponera över ett dammlaboratorium inom det av södra Sveriges fiskeriförening disponerade dammområdet. De limnologiska undersökningarna stodo nämligen ursprungligen under samma ledning som denna förening. Utvecklingen visade emellertid, att detta var en administrativ och ekonomisk oformlighet, och den 1 juli 1925 löstes också detta samgående. De förpliktelser, som föreningen iklätt sig vid erhållande av vissa engångsanslag, äro emellertid av den natur, att föreningen för all framtid måste anses pliktig att upplåta lokal för ett dammlaboratorium. I detta finnas tre ständiga arbetsplatser. Genom överenskommelse med fiskeriföreningen kan emellertid därtill ett 10-tal platser tillfälligt upplåtas. Fördelarna med fältlaboratoriets förläggande till Aneboda äro i korthet följande:

1. Områdets limnologi är representativ för stora delar av vårt land. Då dylika områden förut ej varit föremål för studier i andra länder, är det tydligt, att vi redan i teoretiskt hänseende måste räkna med stor vinning av detta läge.

2. Tack vare samarbetet med södra Sveriges fiskeriförening finnes möjlighet att även i praktiken tillämpa nya resultat.

3. Aneboda äger vidare goda järnvägsförbindelser såväl söder- som norrut, då det är beläget endast ett par kilometer från Ugglehults station å stambanan Malmö—Stockholm; post- och telegrafstation finnes å platsen.

Det är emellertid tydligt, att arbetslokaler även måste erbjudas vid Lunds universitet. Sådana hava tills vidare ställts till förfogande inom botaniska laboratoriet. Utrymmet är emellertid så obetydligt, att arbetet därigenom i väsentliga drag hämmats. (Två små rum jämte en källare, vari delvis oersättliga samlingar ligga magasinerade under mycket ogynnsamma betingelser). För inrättande av ett mindre limnologiskt laboratorium vid Lunds universitet finnes emellertid tillgång på lämpliga lokaler, sedan anslag till geologisk-geografiska institutionens nybyggande beviljats. Härigenom kunna nämligen de rum inom den förutvarande medicinskt-kemiska institutionen, som för närvarande disponeras av geologiska institutionen, användas till limnologiskt laboratorium. Lokalerna (4 rum) äro för föreliggande ändamål lämpliga och tillräckligt stora. Något särskilt statsanslag erfordras icke för deras iordningställande, utan torde härtill medel från universitetets fonder kunna påräknas.

Då emellertid i och med inrättandet av detta laboratorium som självständig institution tydligen möbler ej mera som hittills kunna erhållas genom lån från annan institution, torde ett anslag för anskaffande av erforderligt lösöre böra begäras, enligt vid framställningen fogad kostnadsberäkning uppgående till 4,500 kronor, alternativt 6,500 kronor.

Hela den speciellt limnologiska apparaturen finnes förut tillgänglig, här eller i Aneboda. Det är emellertid erforderligt, att laboratoriet utrustas med sådan apparatur av mera allmän beskaffenhet, som hittills erhållits till låns från andra institutioner. Härför torde enligt bilagda kostnadsberäkningar böra beräknas ett engångsanslag å 5,500 kronor.

De sammanlagda engångsanslagen skulle alltså uppgå till 10,000 kronor, alternativt 12,000 kronor.

Som årsanslag för limnologiska undersökningar har för budgetåret 1928/

1929 av styrelsen för laboratoriet begärts 9,500 kronor, vilket även tillstyrkts av alla hittills hörda myndigheter. Håri ingår även avlöning för assistent under en del av året.

Någon förhöjning av detta anslag, som alltså i framtiden skulle utgå till limnologiska institutionen vid Lunds universitet jämte tillhörande fältlaboratorier i Aneboda, synes för närvarande icke vara erforderlig.

Styrelsen för limnologiska laboratoriet i Aneboda utgöres för närvarande av överdirektör A. Gavelin, professor R. Sernander, överdirektör A. Wallén och professor H. Wallengren. Ett i samband med begäran om anslag för budgetåret 1928/1929 från styrelsen framställt förslag, det Kungl. Maj:t behagade utse ny styrelse för budgetåret, har av hittills hörda myndigheter avstyrkts med den motivering, att nuvarande organisationsformen tydligen måste upphöra i och med laboratoriets förutsedda övergång till universitetsinstitution.

Under hänvisning till vad ovan anförts skulle alltså för inrättandet av en personlig professur till docent Naumann förutom lön enligt gällande stat erfordras följande anslag:

1. Engångsanslag för inredning av arbetslokaler i Lund
jämte nyanskaffning av instrument kronor 10,000: —
(alternativt . . . » 12,000: —)
2. Årsanslag » 9,500: —

Det i professor Wallengrens skrivelse omförmälda gåvobrevet är av följande lydelse:

Gåvobrev.

Undertecknad överlämnar härmed såsom gåva till Lunds universitet den del av mig tillhörande, från Södra Aneboda avsöndrade och under benämningen »Limnologen» lagfarna område i Aneboda socken av Norrviddinge härad i Kronobergs län, varå det s. k. »Sjölaboratoriet» är uppfört. Det område, som åsyftas med gåvan, begränsas på följande sätt

i öster av sjön Stråkens strand, strandrätt inbegripen,
i norr, väster och söder 7 meter från huvudbyggnadens stenfot.

Till området hör utfartsväg till allmänna vägen Aneboda—Moheda.

Kostnader för områdets avstyckning o. s. v. skola bestridas av gåvotagaren. För eventuell framtida tillbyggnad kan överlämnas ytterligare mark i norr och söder med bibehållen östgräns (sjöstranden) och västgräns.

I händelse statens övertagande av Aneboda limnologiska laboratorium i samband med inrättande av en professur i limnologi vid Lunds universitet icke kommer till stånd förfaller detta gåvobrev.

Lund den 3 maj 1928.

Signe Naumann.

Undertecknad förklarar sig härmed icke hava något att erinra mot detta gåvobrev.

Lund den 3 maj 1928.

Einar Naumann.

Makarna Naumanns egenhändiga namnteckningar bevitnas av

Jöns Andersson, Lund.
Ö. Wallgatan 39.

Otto Mattsson, Lund.
preparator.

I skrivelse till det större konsistoriet vid universitetet i Lund den 20 april 1928 hemställde därefter *matematisk-naturvetenskapliga sektionen*, att konsistoriet måtte bland universitetets riksdagspetita år 1928 upptaga framställning om inrättande av en personlig professur i limnologi för docenten Naumann vid Lunds universitet ävensom om beviljande av de i professor Wallengrens skrivelse omförmälda anslag för inrättande av ett limnologiskt laboratorium vid universitetet samt för limnologiska undersökningar vid laboratoriet i Aneboda.

I skrivelse till kanslern för rikets universitet den 30 maj 1928 hemställde härefter *det större konsistoriet*, att kanslern ville utverka proposition till 1929 års riksdag om inrättande av en personlig professur i limnologi för docenten Einar Naumann.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har därefter *universitetskanslern* i utlåtande den 19 juli 1928 — med förmälan att han ansåge de i detta ärende förebragta skäl för upprättande av ifrågavarande personliga professur vara av synnerligen vägande beskaffenhet samt under hänvisning därjämte till vad vid 1928 års riksdag i denna fråga förekommit — hemställt om proposition till 1929 års riksdag om beviljande på allmänna indragningsstaten av nödigt anslag för upprättande av professuren.

Det större konsistoriet vid universitetet i Lund hemställde vidare i anslutning till professor Wallengrens och matematisk-naturvetenskapliga sektionens framställningar i särskild skrivelse till kanslern för rikets universitet den 30 maj 1928, att kanslern ville utverka proposition till 1929 års riksdag om anvisande av ett anslag å 12,000 kronor för inrättande av ett limnologiskt laboratorium vid universitetet.

Universitetskanslern har vidare i utlåtande den 19 juli 1928 hemställt om proposition till 1929 års riksdag angående beviljande av ett extra anslag för ifrågavarande ändamål, varvid kanslern emellertid ansåg att anslagsbeloppet borde kunna, på sätt professor Wallengren alternativt föreslagit, begränsas till 10,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen tillstyrker i utlåtande den 19 september 1928, att anslag av statsmedel måtte beviljas för anordnande av ett limnologiskt laboratorium vid Lunds universitet.

Slutligen hemställde *det större konsistoriet vid universitetet i Lund* i ytterligare en skrivelse till kanslern den 30 maj 1928, att kanslern ville utverka proposition till 1929 års riksdag om ett anslag å 9,500 kronor för limnologiska undersökningar vid det limnologiska laboratoriet i Aneboda.

Med hänvisning till de i ämnet gjorda framställningarna samt efter inhämtande, att här föreliggande behov hittills blivit tillgodosett medelst särskilda av Kungl. Maj:t anvisade anslag, har *universitetskanslern* i ut-

låtande den 19 juli 1928 hemställt att, om och i den mån det höjda anslag, som av de akademiska myndigheterna ansetts behövt, icke kunde på annat sätt beredas, Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition till 1929 års riksdag om beviljande för ändamålet av ett extra anslag för budgetåret 1929/1930 till erforderligt belopp.

Sedan lantbruksstyrelsen anbefallts yttra sig över sistnämnda framställning, har styrelsen inhämtat yttrande i ämnet från *styrelsen för södra Sveriges fiskeriförening*, som i skrivelse den 10 september 1928 anfört bland annat följande:

Beträffande själva anslagsäskandena anser sig styrelsen icke kunna göra något annat uttalande än att den limnologiska forskningen i vårt land enligt styrelsens mening på allt sätt bör understödjas, ej minst därför att den är grundläggande för studiet av de åtgärder, som kunna vidtagas för höjande av fiskproduktionen i våra sötvatten. Med full förståelse härför har föreningen också vid sitt sötvattensbiologiska laboratorium i Aneboda upplåtit arbetsplats för studerande och forskare, som sysslat med limnologiska undersökningar, vare sig dessa varit av mera teoretisk eller praktisk art. Föreningen har också haft den glädjen och förmånen att kunna bereda arbetsplats även åt nuvarande docenten Einar Naumann, som efter att tidigare hava arbetat vid laboratoriet under tiden 1912—1925 varit anställd som föreningens assistent och biolog, och det är just vid föreningens laboratorium som Naumann utfört huvudparten av de betydande undersökningar, som fört honom fram i främsta ledet av samtidens sötvattensbiologiska forskare. Även många andra hava under de gångna åren med framgång bedrivit sötvattens- och fiskeribiologiska undersökningar vid detta laboratorium, varom såväl föreningens skrifter som annan in- och utländsk fiskerilitteratur bära vittne.

Med år 1925 slutade docenten Naumann sin befattning som föreningens biolog, enär han då fått säkerhet för att utan detta uppdrag kunna fortsätta sina limnologiska forskningar. Föreningens styrelse utsåg då till hans efterträdare såsom föreningens biolog docenten i fiskeribiologi, doktor H. Nordqvist. För att åt docenten Naumann, som då ännu icke erhållit något särskilt laboratorium på platsen, och åt hans lärjungar alltjämt bereda ostörd arbetsplats beslöt föreningens styrelse den 28 oktober 1924 »att upplåta ett rum i den biologiska anstalten att användas av personer, som vid Aneboda önska bedriva limnologisk forskning». Att denna upplåtelse av ett rum åt docenten Naumann och hans elever av styrelsen icke avsetts vara permanent framgår med all tydlighet av protokollet från styrelsens sammanträde den 30 juni 1925, där det uttryckligen heter, att ett rum tillsvidare kostnadsfritt åt docenten Naumann upplåtits.

I anledning av vad professor Wallengren framhållit rörande arbetsplatser i föreningens dammlaboratorium vill styrelsen bestämt betona att, såsom ovan framhållits, upplåtelsen av ett rum i föreningens biologiska anstalt i Aneboda icke får anses vara av permanent natur, men vill styrelsen å andra sidan framhålla, att den för närvarande icke har någon tanke på att uppsäga överenskommelsen med docenten Naumann om upplåtelse av detta rum för de arbeten, han leder.

Att styrelsen än mindre har någon tanke på att nedlägga det sötvattensbiologiska laboratoriet, då detsamma är oundgängligen nödvändigt för många

av de undersökningar, som utföras i direkt samband med fiskodlingen, är givet. Dock kan styrelsen icke finna, att föreningen, som i professor Wallengrens skrivelse framhålles, vid erhållande av vissa engångsanslag för all framtid skulle vara pliktig att upplåta lokal för ett dammlaboratorium. De engångsanslag, på vilka härmed syftas, torde vara dels ett anslag å 4,000 kronor från »Lars Hiertas minne», dels ett anslag å 4,000 kronor från staten. Rörande dessa anslag må anföras följande. I en den 20 juli 1907 daterad, till föreningens styrelse ställd skrivelse hemställde dåvarande fiskerintendenten i södra distriktet och sekreteraren i föreningen O. Nordqvist, »att styrelsen ville i princip godkänna förslaget, att en sötvattensbiologisk station inrättades i förening med en fiskeriförsöksstation i Aneboda, och åt förvaltningsutskottet uppdraga att till styrelsen för »Lars Hiertas minne» ingå med anhållan om ett anslag av 4,000 kronor för stationens utrustning.» Detta förslag blev av styrelsen godkänt, och samma år erhöles också det nämnda anslaget, som användes till instrument och inventarier i det då i Aneboda Mellangård inrymda laboratoriet. För att erhålla medel till uppförande av en byggnad för den biologiska stationen och en fiskkläckningsanstalt anhöll föreningen vidare om ett statsanslag, också det till 4,000 kronor. Sedan detta anslag blivit av 1908 års riksdag beviljat, uppfördes å föreningens område i Aneboda år 1909 en byggnad för sagda ändamål, i vilken alltsedan dess föreningens sötvattensbiologiska laboratorium varit inrymt. Att föreningen med mottagande av nämnda anslag skulle iklätt sig några förpliktelser, som skulle inskränka dess handlingsfrihet beträffande upplåtelse av arbetsplats vid laboratoriet eller att föreningen »för all framtid» skulle förpliktigt sig att upplåta lokal för ett dammlaboratorium är för föreningen främmande. Föreningens styrelse kan emellertid icke tänka sig annat än att, så länge föreningen äger bestånd, ett dylikt laboratorium av föreningen skall vidmakthållas, men vill styrelsen dock bestämt betona, att föreningen måste anses ha full handlingsfrihet att disponera arbetsrummet vid detta laboratorium på det sätt, som är mest ägnat att gagna föreningens ändamål. Under inga förhållanden kan styrelsen medgiva, att visst rum i föreningens laboratorium på obestämd framtid upplåtes åt någon person på annat sätt än genom överenskommelse med föreningens styrelse, något som kanske icke heller förutsatts i professor Wallengrens skrivelse, fastän skrivelsens formulering kan ge anledning till annan tolkning. En bestämmelse om att viss plats inom föreningens fastighet »för all framtid» skulle upplåtas åt annan (i detta fall Lunds universitet för begagnande av dess professor i limnologi) skulle ju inkräkta på föreningens äganderätt till fastigheten, något som skulle vara så mycket mera betänkligt som fastigheten i fråga är intecknad.

För egen del har *lantbruksstyrelsen* i utlåtande den 19 september 1928 tillstyrkt det begärda anslaget å 9,500 kronor för limnologiska undersökningar vid laboratoriet i Aneboda. Styrelsen har därvid anført bland annat följande:

Lantbruksstyrelsen anser, att upprättandet av en ordnad limnologisk verksamhet i vårt land är av stor betydelse. För en dylik verksamhet erfordras utom ett laboratorium vid den institution, i detta fall Lunds universitet, dit verksamheten är ämnad att förläggas, jämväl ett modernt inrättat fältlaboratorium. Ett dylikt laboratorium i särskild byggnad har nyligen in-

rättats vid Aneboda i Småland, och pågår nu vid detsamma, enligt vad lantbruksstyrelsen förvässat sig om, en livlig verksamhet, inriktad på ett flertal olika limnologiska problem av såväl rent teoretisk som även mera praktisk art.

Förutom ovannämnda laboratorium har för den limnologiska fältverksamheten vid Aneboda hittills även disponerats ett rum i södra Sveriges fiskeriförenings laboratorie- och kläckningsbyggnad i Aneboda.

I den skrivelse från professor Wallengren, som ligger till grund för förvarande framställning, uttalas den meningen, att meranämnda fiskeriförening skulle hava skyldighet att hålla detta rum för all framtid disponibelt för den limnologiska verksamhetens utövande. Lantbruksstyrelsen vill emellertid framhålla, att någon direkt skyldighet för föreningen att vare sig nu eller för all framtid upplåta ett rum för den ovannämnda till Lunds universitet anknutna limnologiska verksamheten ej torde förefinnas. Å andra sidan vill lantbruksstyrelsen erinra, att det anslag å 4,000 kronor, som föreningen år 1908 erhöll »för uppförandet av en byggnad för inrymmande av en fiskkläckningsanstalt och ett sötvattensbiologiskt laboratorium,» givetvis innebär skyldighet för föreningen att upprätthålla en sötvattensbiologisk verksamhet. Lantbruksstyrelsen får därför gentemot föreningens i ovannämnda skrivelse gjorda uttalande beträffande dispositionen av nämnda arbetsrum framhålla, att föreningen genom mottagandet av nämnda anslag torde hava utfäst sig att använda detsamma för en dylik verksamhet, och att sålunda föreningen icke torde äga frihet att utan vidare disponera arbetsrummet på det sätt, som föreningen själv anser mest ändamålsenligt och för dess verksamhet gagnande. Detta torde nämligen kunna innebära, att laboratoriet i en framtid kunde komma att användas till andra ändamål än vartill det från början varit avsett.

Jag torde slutligen i detta sammanhang få meddela följande. För budgetåret 1928/1929 hade styrelsen för limnologiska laboratoriet i Aneboda anhållit om ett anslag av 9,500 kronor. Genom beslut den 24 augusti 1928 beviljade Kungl. Maj:t, såsom förut erinrats, för ändamålet samma anslag som under föregående budgetår eller 6,000 kronor.

I skrivelse den 21 september 1928 har nu styrelsen — med förmälan att det icke vore möjligt att med anlitan av sagda anslag bestrida de utgifter, som avsåge anläggning och underhåll av vägar och båtbygggor samt av byggnader, ävensom att dessa kostnader för budgetåret 1928/1929 *tillfälligtvis* torde komma att stiga till cirka 4,500 kronor — hemställt, att Kungl. Maj:t ville bevilja styrelsen ett *engångsanslag* å 4,500 kronor för täckande av denna brist i huvudsaklig överensstämmelse med skrivelsen bilagt förslag.

Lantbruksstyrelsen har i utlåtande den 5 oktober 1928 tillstyrkt ett ytterligare anslag av statsmedel för laboratoriet för budgetåret 1928/1929 med 3,500 kronor.

Såsom av den nu utav mig lämnade redogörelsen framgår, har frågan om en personlig professur i limnologi för docenten Naumann redan varit

Departementschefen.

föremål för riksdagens prövning. Jag torde alltså icke här vidare behöva uppehålla mig vid limnologiens stora betydelse för vårt land eller docenten Naumanns synnerligen väl bestyrkta vetenskapliga kvalifikationer. Dessa förhållanden belysas ytterligare av den utav de akademiska myndigheterna verkställda utredningen ävensom av de av talrika in- och utländska vetenskapsmän avgivna vitsorden. Vid sådant förhållande tvekar jag icke att föreslå, att sådana åtgärder måtte vidtagas från statsmakternas sida, som sätta Naumann i tillfälle att jämväl i fortsättningen under gynnsamma yttre betingelser ägna sig åt sin vetenskapliga verksamhet. I anslutning till de akademiska myndigheternas förslag tillstyrker jag därför, att vid universitetet i Lund måtte från och med den 1 juli 1929 inrättas en personlig professur i limnologi för Naumann.

Avlöningen för denna professur, som skall vara densamma som för övriga universitetsprofessorer, bör beräknas till 12,000 kronor, därav 8,000 kronor lön och 4,000 kronor tjänstgöringspenningar, varjämte lönen efter 5 år kan höjas med 1,000 kronor. Professuren torde i pensionshänseende böra likställas med ordinarie universitetsprofessorer och följaktligen vara underkastad bestämmelserna i 1907 års lag angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

I en till ecklesiastikdepartementet ingiven skrift har docenten Naumann förklarat sig villig att mottaga den för honom ifrågasatta personliga professuren. Såsom professor Wallengren i sin skrivelse närmare framhållit, synas de skyldigheter, som skola tillkomma professurens innehavare, i första hand böra gå ut på ett utforskande av de limnologiska förhållandena inom vårt land, men därjämte torde med befattningen jämväl böra förenas en viss undervisningsskyldighet. De härför erforderliga föreskrifterna synas, sedan vederbörande universitetsmyndigheter avgivit ett närmare preciserat förslag härutinnan, böra utfärdas av Kungl. Maj:t.

Ett vetenskapligt forskningsarbete inom limnologien är tydligtvis icke möjligt utan tillgång till ett väl beläget och lämpligt inrett laboratorium, som tillika är försett med nödiga apparater. Ett sådant laboratorium finnes redan i det i framställningen berörda Anebodalaboratoriet. Detta laboratorium är uppfört med medel från C. F. Lundströms stiftelse och står för närvarande under en särskild styrelse. Enligt från professor Wallengren erhållna upplysningar är det nämnda styrelsens avsikt att, om en personlig professur i limnologi inrättas för docenten Naumann, det s. k. sjölaboratoriet skulle med full äganderätt överlämnas till Lunds universitet ävensom att universitetet skulle övertaga styrelsens funktion. I den händelse riksdagen bifaller förslaget om den personliga professuren för Naumann, kommer alltså den nu fungerande styrelsen att upphöra och universitetet att inträda i de funktioner, som hittills tillkommit nämnda styrelse.

Såsom av det tidigare återgivna gåvobrevet framgår, har vidare under viss förutsättning den del av det från Södra Aneboda avsöndrade och under benämningen »Limnologen» lagfarna område i Aneboda socken, varå det s. k. sjölaboratoriet är uppfört, blivit skänkt till Lunds universitet. Enligt ett handlingarna bifogat intyg är den tomt med tillhörande strandrätt, varå laboratoriet uppförts, icke besvärad med några in-teckningar. Skulle förslaget om en professur för Naumann vinna riksdagens bifall, torde det framdeles böra ankomma på Lunds universitet att vidtaga åtgärder för att det i gåvobrevet omförmälda området jämte därå befintliga byggnader varda med full äganderätt överlämnade till universitetet.

Av den i ärendet lämnade redogörelsen framgår, att docenten Naumann hittills har fått disponera ett rum i den södra Sveriges fiskeriförening tillhöriga byggnaden i Aneboda. Professor Wallengren och i viss utsträckning även lantbruksstyrelsen hava hållit före, att statsverket på grund av ett utav 1908 års riksdag till fiskeriföreningen lämnat statsbidrag skulle vara berättigad att även i fortsättningen disponera detta utrymme. Häremot har dock fiskeriföreningens styrelse i skrivelse den 10 september 1928 inlagt sin gensaga, varvid styrelsen tillika framhållit, att för närvarande ingen förändring avsåges i de nu bestående förhållandena.

Jag har emellertid ansett mig böra närmare undersöka, i vilken utsträckning det limnologiska laboratoriets arbeten äro beroende av dispositionsrätt till utrymmena i fiskeriföreningens lokaler, och har jag i detta hänseende från docenten Naumann erfarit följande:

Laboratoriets lokaler torde för närvarande få anses som fullt tillräckliga. Sommarhalvåret 1928 hölls i desamma en kurs för 12 studerande, varjämte laboratoriet besöktes av ett 20-tal specialister. Förutom sina egna lokaler disponerar laboratoriet tills vidare över ett arbetsrum i en av södra Sveriges fiskeriförening med statsanslag uppförd fastighet. Emellertid föreligger icke något som helst behov för laboratoriet att disponera detta rum i södra Sveriges fiskeriförenings fastighet. Dispositionsrätten är snarast att fatta som ett led i det samarbete, som föreningens ledande män alltjämt önskat underhålla med laboratoriet. Skulle dispositionsrätten upphöra — vilket tydligen jämlikt lantbruksstyrelsens uttalande endast torde kunna förutses, om den vetenskapliga verksamheten vid föreningen når en sådan omfattning, att föreningens nuvarande laboratorium med fyra arbetsplatser, varav dock år 1928 endast högst en varit besatt, skulle finnas otillräckligt — så äger limnologiska laboratoriet i egen fastighet tillräckliga lokaler för sitt behov.

Av det nu anförda torde framgå, att några egentliga engångskostnader för övertagandet av Anebodalaboratoriet icke äro att förvänta.

Härefter vill jag övergå till frågan om de årliga kostnaderna för ett limnologiskt laboratorium i Lund ävensom för det därmed förenade fältlaboratoriet i Aneboda.

Såsom jag förut erinrat, har verksamheten vid Aneboda under åtskilliga år åtnjutit understöd av statsmedel, vilka understöd under de senaste budgetåren uppgått till 6,000 kronor årligen.

I den framställning, som låg till grund för Kungl. Maj:ts beslut den 24 augusti 1928 om anslag för laboratoriet för budgetåret 1928/1929, hade emellertid styrelsen hemställt om ett anslag för sagda tid av 9,500 kronor och därvid motiverat de olika anslagsbehoven på följande sätt:

Föreståndaren. De limnologiska undersökningarna vid Aneboda hava hittills måst begränsas till en kortare tid av året. Under åren 1925/1926 och 1926/1927 har ledaren, som eljest i egenskap av docent i limnologi vid Lunds universitet varit bosatt i Lund och där icke innehaft någon ordinarie befattning, åtnjutit en dagsersättning jämte reseersättning enligt resereglementets klass II C. Från och med året 1927/1928 utgår ingen rese- och traktamentsersättning utan i stället ett arvode i ett för allt av 2,000 kronor per år. Så länge föreståndaren som akademisk lärare är knuten till Lunds universitet men icke innehar någon fast anställning vid universitetet, torde han alltjämt för sin vistelse i Aneboda böra åtnjuta skälig ersättning för sitt arbete där jämte därmed förenade extra omkostnader av förslagsvis 2,000 kronor per år. I denna summa äro dock icke inräknade direkta resekostnader mellan Lund och Aneboda. För övriga för verksamheten erforderliga resor torde han böra åtnjuta ersättning enligt gällande resereglemente. För resor torde därför böra anslås förslagsvis 500 kronor per år.

Vetenskapligt biträde. Med den omfattning, som verksamheten vid Aneboda har, kan ett vetenskapligt skolat biträde åtminstone under en del av året icke undvaras. Det är emellertid möjligt att härför vinna yngre forskare, som jämsides med sitt arbete i laboratoriets tjänst kunna syssla med egna undersökningar, och vilkas berättigade ekonomiska intressen kunna tillgodoses med förhållandevis små belopp, nämligen cirka 150 kronor per månad jämte reseersättning. Erfarenheterna från de senaste åren, då ett flertal yngre forskare på detta sätt varit knutna till laboratoriet, ha till fullo ådagalagt det tjänliga i denna anordning. För ändamålet beräknas ett belopp av 1,500 kronor.

Till laboratoriets underhåll och övriga driftkostnader beräknas en summa av 5,500 kronor. Detta anslag avses då ungefärligen fördelat på bland annat följande poster:

1. Till underhåll av byggnader och erforderliga utbyggnader därav samt till underhåll av tomt och vägar 1,000 kronor.
2. Till underhåll av bryggor, underhållning och nyanskaffning av båtar, motoröljor m. m. 750 kronor.
3. Årlig komplettering och reparation av instrument. För de limnologiska undersökningarna äro åtskilliga instrument nödvändiga. Slitningen är överhuvudtaget mycket stor, förlustrisken avsevärd. Med hänsyn till limnologiens snabba utveckling måste vidare räknas med en förhållandevis stor nyanskaffning. Då vidare flertalet apparater för närvarande endast finnas i ett exemplar, måste ovillkorligen en successiv dubblering av hela apparaturrustningen ske. Av dessa grunder torde denna post icke kunna sättas lägre än 1,500 kronor.
4. Till prenumeration på limnologiska facktidskrifter, inköp av övrig nödig litteratur, bindning m. m. 750 kronor.

5. Till laboratoriekostnader i egentlig mening (eldning och städning, glas, reagentier o. s. v.) 1,000 kronor.

6. Till kostnader för resor inom området (skjutsar och hantlangare m. m.), frakter och transporter 500 kronor.

I sin till grund för universitetsmyndigheternas äskande liggande framställning har professor Wallengren hemställt om samma årsanslag å 9,500 kronor jämväl i framtiden, och utgår jag från att enahanda beräkningsgrunder förelegat i avseende å det nu begärda beloppet som beträffande det för budgetåret 1928/1929 äskade.

Vid ett bifall till förslaget om en personlig professur för Naumann torde emellertid det av styrelsen beräknade beloppet å 2,000 kronor i föreståndararvode — vilket arvode av styrelsen just motiverats med att Naumann icke innehade någon fast anställning vid universitetet — icke vara erforderligt.

Däremot torde medel böra beräknas för nödiga resor för Naumann mellan Aneboda och Lund. Styrelsen har beräknat resekostnaderna till omkring 500 kronor årligen, och häremot har jag intet att invända.

Behovet av ett vetenskapligt biträde vid Anebodalaboratoriet anser jag vara väl styrkt. Det härför beräknade anslaget å 1,500 kronor årligen synes mig rimligt, och jag vill alltså tillstyrka detsamma.

Jag anser mig likaså kunna tillstyrka anslagen å 1,000 kronor till underhåll av byggnader, tomt och vägar m. m., å 750 kronor till underhåll av bryggor, båtar o. s. v., å 1,500 kronor till årlig komplettering och reparation av instrument, å 1,000 kronor till laboratoriekostnader i egentlig mening samt å 500 kronor till kostnader för resor inom området, frakter och transporter m. m.

Det till prenumeration på facktidskrifter, inköp av övrig nödig litteratur m. m. beräknade beloppet å 750 kronor synes mig kunna begränsas till 500 kronor. I anslutning härtill anser jag alltså de årliga driftkostnaderna böra beräknas till 7,250 kronor.

Såsom ovan erinrats, har den nuvarande Anebodastyrelsen anhållit om ett engångsanslag å 4,500 kronor för budgetåret 1928/1929 till uppförande av vissa redskapshus, båtbrygga m. m. Jag har icke ansett mig kunna förorda ett särskilt belopp för detta ändamål, men förutsätter, att det skall varda den blivande ledningen av Anebodalaboratoriet möjligt att inom ramen för det föreslagna ökade årsanslaget successivt tillgodose jämväl nu senast berörda behov. Jag vill vidare framhålla, att från nämnda årsanslag av 7,250 kronor jämväl böra, såsom ock av universitetsmyndigheterna synes hava förutsatts, bestridas erforderliga årliga kostnader för det limnologiska laboratorium vid universitetet i Lund, vartill jag i det följande återkommer.

I likhet med vad hittills pläгат iakttagas beträffande årsanslag till med personliga professurer förenade institutioner synes detta anslag lämpligen böra uppföras å allmänna indragningsstaten.

Professor Wallengren har slutligen framhållit nödvändigheten av att arbetslokaler även beredas vid Lunds universitet. Sådana hava tidigare, ehuru i ytterst begränsad omfattning, kunnat ställas till förfogande inom botaniska laboratoriet. På grund av den utav 1928 års riksdag beslutade nybyggnaden för geologisk-mineralogiska och geografiska institutionerna vid universitetet blir det emellertid möjligt att förlägga det limnologiska laboratoriet till de lokaler inom den förutvarande medicinskt-kemiska institutionsbyggnaden, som nu disponeras av geologisk-mineralogiska institutionen.

För de nya lokalernas möblering bliver ett engångsanslag nödvändigt. Enligt en framställningen bifogad kostnadsberäkning, till vilken jag här tillåter mig att hänvisa, skulle kostnaderna för anskaffande av nödiga skåp, hyllor, bord, stolar o. s. v. uppgå till 4,500 kronor eller, om den lösa inredningen utföres i ek och mera solitt, 6,500 kronor. Såsom universitetskanslern framhållit, torde ett anslag för ändamålet av 4,500 kronor vara tillräckligt, och tillstyrker jag förslag härom till riksdagen.

Slutligen torde det bliva erforderligt, att laboratoriet utrustas med sådan apparatur av mera allmän beskaffenhet, som hittills erhållits till låns från andra institutioner. Kostnaderna härför uppgå enligt en vid framställningen fogad kostnadsberäkning, vartill jag här tillåter mig att hänvisa, till 5,500 kronor, och häremot har jag icke funnit något att erinra.

De båda nu omförmälda anslagen å 4,500 kronor och 5,500 kronor hava karaktären av engångsanslag och synas på grund härav böra upptagas under åttonde huvudtiteln såsom ett reservationsanslag.

De årliga kostnader, som framdeles ifrågakomma för laboratorieverksamheten i Lund, synas, såsom jag tidigare framhållit, böra bestridas ur det av mig tillstyrkta anslaget å allmänna indragningsstaten å 7,250 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att för docenten, filosofie doktorn Einar Christian Leonard Naumann må vid universitetet i Lund från och med den 1 juli 1929 inrättas en personlig professur i limnologi med de åligganden för Naumann, som av Kungl. Maj:t bestämmas,

dels föreskriva, att Naumann skall vara skyldig såväl att i tillämpliga delar underkasta sig de för universitetsprofessurer i allmänhet för åtnjutande av nu gällande avlöningsförmåner stadgade villkoren och bestämmelserna som ock att vid den ålder, då annan universitetsprofessor är skyldig avgå från sin tjänst, mot åtnjutande av pension, beräknad efter samma grunder, som stadgats beträffande övriga universitetsprofessorer, frånträda sin ifrågavarande professur,

dels bestämma, att Naumann skall såsom innehavare av den

nu beslutade professuren från allmänna indragningsstaten åtnjuta en avlöning av 12,000 kronor, därav 8,000 kronor lön och 4,000 kronor tjänstgöringspenningar, jämte efter fem års tjänstgöring ett ålderstillägg å lönen å 1,000 kronor, ävensom varda i pensionshänseende likställd med ordinarie universitetsprofessor och följaktligen vara underkastad bestämmelserna i 1907 års lag angående civila tjänstinneha- vares rätt till pension;

dels till bestridande av kostnaderna för uppehållande av verksamheten vid ett limnologiskt laboratorium i Lund ävensom ett med detsamma förenat fältlaboratorium i Aneboda m. m. å allmänna indragningsstaten anvisa ett årligt belopp av 7,250 kronor att utgå under den tid, Naumann innehar här ifrågavarande personliga professur,

dels ock till möblering och utrustning m. m. av ett limnologiskt laboratorium vid universitetet i Lund under åttonde huvudtiteln under rubrik E. Universitetet, den medicinska undervisningen m. m., Lunds universitet för budgetåret 1929/1930 anvisa ett *extra* reservationsanslag av 10,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordna, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

I. A. Hedenlund.